

1994: ANO INTERNACIONAL DA FAMILIA

Agustín Dosil

Universidade de Santiago de Compostela

Erixi-la democracia máis pequena no corazón da sociedade.

A Asemblea Xeral das Nacións Unidas declarou o ano 1994 Ano Internacional da Familia, propondo como lema "A Familia: recursos e responsabilidades nun mundo en evolución".

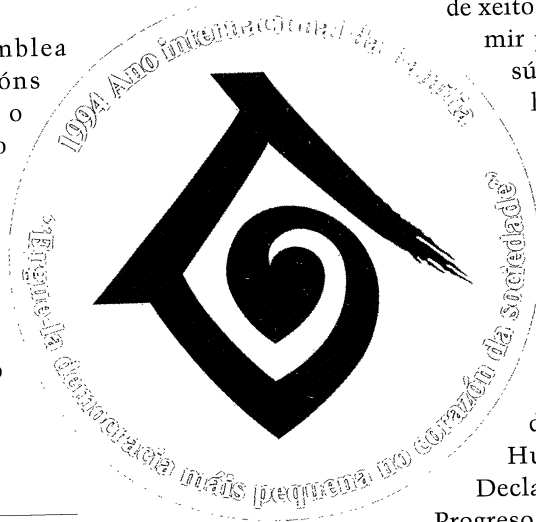
PRINCIPIOS

A proclamación do AIF inspírase nos seguintes principios (ONU, Viena, 1991):

"a) A familia constitúe a unidade básica da sociedade e, en consecuencia, merece especial atención. Xa que logo, haberá que prestar á

familia protección e asistencia na forma máis ampla posible, de xeito que poida asumir plenamente as súas responsabilidades na comunidade, segundo o disposto na Declaración Universal de Dereitos Humanos, os Pactos Internacionais de Dereitos Humanos, a Declaración sobre o Progreso e o Desenvolvemento no Social e a Convención sobre a eliminación de tódalas formas de discriminación contra a muller.

b) A familia asume diversas formas e funcións segundo os países e na sociedade de cada país, o que

indica a diversidade das preferencias individuais e as condicións da sociedade. En consecuencia, o Ano Internacional da Familia debe abranguer e ter en conta as necesidades de tódolos tipos de familia.

c) Nas actividades do AIF procurarase fomentar os dereitos humanos básicos e as liberdades fundamentais de que gozan tódalas persoas, conforme o conxunto de instrumentos convidos internacionalmente que se formularon baixo os auspicios das Nacións Unidas, calquera que sexa a condición de cada integrante da familia e a forma e situación da dita familia.

d) As políticas terán por obxectivo fomentar a igualdade entre a muller e o home na familia, e acadar que se compartan máis plenamente as funcións domésticas e as oportunidades de emprego.

e) As actividades relacionadas co AIF levaranse a cabo en tódolos niveis -local, nacional, rexional e internacional-; sen embargo, centranse fundamentalmente nos niveis local e nacional.

f) Os programas deberán axudar á familia no cumprimento das

súas funcións e non ofrecer substitutivos das devanditas funcións. Deberán fomentar os puntos fortes e intrínsecos da familia, entre eles a súa grande capacidade de autosuficiencia, e alentar as actividades de automantenemento a prol desta. Deberán representar unha perspectiva integrada da familia, os seus compoñentes, a comunidade e a sociedade.

g) O AIF constituirá un acontecemento dentro dun proceso permanente. Haberá que adaptar medidas para a avaliación axeitada dos avances acadados e os obstáculos xurdidos tanto antes do Ano coma durante a súa celebración, co fin de aseguralo seu éxito e disposicións pertinentes de seguimento."

OBXECTIVOS

Os obxectivos (ONU, Viena 1991) que o Alto Organismo persigue con esta celebración son incentivar o desenvolvemento de actividades a tódolos niveis (locais, nacionais e internacionais), como parte dun esforzo sostido a longo prazo, co fin de:

"a) Facer cobrar maior conciencia ós gobernos e ó sector priva-

do respecto das cuestións que atangan á familia. O AIF servirá para salienta-la importancia da familia, promover unha mellor comprensión das súas funcións e programas, fomenta-lo coñecemento dos procesos económicos, sociais e demográficos que inflúen sobre a familia e os seus integrantes, e centra-la atención nos dereitos e responsabilidades de tódolos integrantes da familia.

b) Fortalece-las institucións nacionais encargadas de formular, aplicar e supervisa-las políticas respecto da familia.

c) Alenta-los esforzos encamiñados para facer fronte ós problemas que inflúen sobre a situación da familia e que resultan influídos por esta.

d) Mellora-la eficacia dos traballos realizados a nivel local, rexional e nacional para a execución de programas concretos relativos á familia, mediante o desenvolvemento de novas actividades e a promoción doutras xa en curso.

e) Mellora-la colaboración entre as organizacións non gobernamentais, nacionais e internacionais en apoio de actividades multisectoriais.

f) Aproveita-los resultados das actividades internacionais relativas á muller, os nenos, a xuventude, os anciáns e os discapacitados."

CENTRO DE COORDINACION DO AIF

Para o logro dos obxectivos sinalados, as Nacións Unidas responsabilizaron á súa oficina en Viena da preparación e celebración do AIF. O Director da División de Desenvolvemento Social do Centro de Desenvolvemento Social e Asuntos Humanitarios, foi nomeado Coordinador do AIF. Creouse, tamén, no seo da División de Desenvolvemento Social unha pequena Secretaría do AIF (no anexo recóllense os datos para unha maior información, se se desexa).

ACTIVIDADES PREPARATORIAS

Nacións Unidas organizou catro grandes Conferencias Mundiais dentro do seu Programa de Preparación do AIF: en Malta, para os países de Europa e América do Norte; en Cartaxena de Indias, para os países do Caribe e América Latina; en Túnez, para os de África, e en Pequín, para os países de Asia e Oceanía.

Ademais destas catro Conferencias Mundiais, propiciadas e organizadas directamente pola Secretaría do AIF, celebráronse outras Conferencias e reunións preparatorias de carácter internacional, nacional e local.

Especial mención cómpre facer das actividades desenvolvidas polo Comité de ONGS para a familia con sede en Viena. En concreto, o grupo de traballo Nº 2, encargouse do estudo dunha posible Declaración dos Dereitos da Familia. Neste grupo participou a organización española PRODEFA, a cal, entre outras aportacións, presentou un estudo onde se recollen 58 documentos de Nacións Unidas, en que se tratan 26 temas de Familia, e, ó mesmo tempo, aportou un proxecto de declaración.

As ONGS entenden que é necesaria unha declaración universal debido a que a lexislación dos estados debe estar propiciada e apoiada en instrumentos internacionais e, ademais, porque a familia nunca foi tratada como entidade global.

O grupo de traballo Nº 2 do Comité de ONGS para a Familia, entende que a Asemblea Xeral realizou Declaracións de dereitos chamados de primeira xeración, e que debería, con motivo do AIF, pasar a dereitos de segunda xeración.¹

Con este propósito, e despois de moito esforzo, este Grupo de traballo conseguiu o establecemento dos "Principios Orientativos da Familia", que constan de 21 artigos, que serán sometidos ó Alto Organismo.

En España, viñéronse desenvolvendo nos dous últimos anos, con perfís moi variados, congresos, simposios e reunións científicas (Palma de Mallorca, Madrid, etc.). Especial significado ten para nós a "Conferencia preparatoria do AIF", celebrada en Santiago de Compostela.

CONFERENCIA PREPARATORIA DE SANTIAGO

Celebrouse no mes de xullo de 1993. Participaron nela especialis-

1. Con vistas a tal Declaración, distingúranse os seguintes tipos de dereitos:

- a) Dereitos Humanos de Primeira Xeración: Declaración dos Dereitos Humanos, do neno, etc.
- b) Dereitos Humanos de Segunda Xeración: Afectan a Grupos: Familia, Asociacións, Sindicatos, etc.
- c) Dereitos Humanos de Terceira Xeración: Afectan á Humanidade globalmente: o Medio Natural, etc.

tas de 13 universidades de 5 países, membros de Organizacións de Familia de Europa e América, representantes da Fundación Rusa para a Paz, das ONGS de Viena, e membros da UNESCO e do Parlamento europeo. Unha trintena de participantes dos campos do Dereito, Medicina, Socioloxía, Psicoloxía, Demografía, e Educación; ámbitos de especial relevancia na problemática familiar.

O patrocinio deste evento correspondeu á Xunta de Galicia, e a Organización, ó Instituto de Ciencias Humanas e Sociais (ICHHS) de Galicia, coa colaboración das facultades de Dereito (lugar da celebración) e de Psicoloxía da Universidade de Santiago.

Dúas características diferenciaron esta conferencia doutras reunións similares celebradas con anterioridade:

A primeira, derivábase da mesma orde temporal, por canto se beneficiaba do traballo de encontros precedentes. Así, puido partir da documentación elaborada por PRO-DEFA para o Comité de ONGS de Viena, á que anteriormente nos referimos.

A segunda, pola metodoloxía seguida na análise da documentación

emanada de Nacións Unidas sobre o tema da familia, que permitiu tirar conclusións, cando menos, sorprendentes.

As sesións da conferencia estiveron precedidas de reunións de traballo do grupo de investigación constituído para a preparación da mesma, que desenvolveu as súas actividades desde finais do ano anterior.

As análises realizadas por este Grupo de Traballo, e que foron obxecto de debate da conferencia, céntranse en dous ámbitos:

a) "O concepto de Familia nos Documentos da ONU".

b) "Os dereitos da Familia nos Documentos das Nacións Unidas".

Os resultados das ditas análises - que constituíron a primeira parte da Conferencia - veñen apoiar, enriquecer e completa-las propostas das ONGS, ás que antes nos referimos.

A segunda parte da conferencia centrouse e profundou en aspectos concretos, en ámbitos de especial relevancia para a familia. Con este propósito, desenvolvéronse oito relatorios, por outros tantos especialistas, que serían analizados e debatidos

por grupos de expertos invitados para o dito cometido.

Os temas debatidos nos relatorios foron os seguintes:

1ª Análise Socio-Histórica, situación actual e perspectivas de futuro da Familia.

2ª Poboación e Demografía.

3ª Política Lexislativa e Dereito Matrimonial e de Familia.

4ª Estructuración e Desestructuración Familiar.

5ª A familia e os medios de comunicación social.

6ª Familia e Educación.

7ª A familia: un proceso dinámico de interacción ó longo da vida.

8ª A dimensión humana como compoñente necesario na visión multifocal da Seguridade Internacional.

Toda a Documentación desta Conferencia Preparatoria recóllese nun volume que, editado pola Xunta de Galicia, será publicado proximamente.

Foi, sen lugar a dúbidas, unha valiosa contribución para a preparación do AIF. O propio Coordinador da Secretaría do AIF, D. HENRYK J. SOKALSKI, participaba deste sentimento ó afirmar: "Iniciativas como esta (Santiago de Compostela, España) constitúen verdadeiramente o centro do programa para o Ano Internacional da Familia e son vitais para asegura-lo seu éxito".

LOGOTIPO DO AIF

O emblema oficial do AIF, que se recomenda usar para estimular a sensibilidade das xentes na consecución dos obxectivos do AIF, foi deseñado pola artista suíza, residente en Viena, Catherine Littasy-Rollier. Representa un corazón protexido por un teito vinculado con outro corazón, como símbolo da vida e o amor, nun fogar onde hai calor, afecto, seguridade, solidariedade, tolerancia e aceptación. O deseño é aberto, para indica-la continuidade á vez que unha lixeira incerteza. O trazo, co seu teito lineal aberto, completa un símbolo abstracto que representa a complexidade da familia, considerada como célula básica da Sociedade e que o AIF contribuirá a erixir como democracia máis pequena no corazón da sociedade.

Que estes obxectivos poidan conseguirse dependerá de todos e cada un de nos. Por conseguinte debemos asumir a nosa cota de responsabilidade co fin de que no noso propio ámbito familiar ou de traballo saibamos responder a esta chamada, que debe constituír un revulsivo, en especial na nosa praxe docente diaria.

ANEXO

Para máis información sobre o Ano Internacional da Familia, poden dirixirse a:

Coordinador do AIF
Oficina das Nacións Unidas en
Viena
Centro de Desenvolvemento Social
e Asuntos Humanitarios
P.O.Box 500
A-1140 Viena (Austria)
Teléfono (43-1) 211-31/4223 ou 5203
Telefax (43-1) 23-7497 ou 23-21-56